

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 82.

Vtorik 14. Kozoperska.

1851.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blasniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četrt leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četrt leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, kateri more po novi postavi frankiran biti.

Vradni del.

Po naj višji naredbi bo za ranjko kraljevo svitlost, Miroslava Vilhelma Karla, kraljeviča pruskega, dvorno žalovanje od 5. oktobra skoz deset dni brez premembe.

V Ljubljani 18. oktobra 1851.

Nevradni del.

Nekoliko iz pisma misjonarja gospod Kociančiča.

Iz obširnega popisa popotovanja naših slovenskih misjonarjev proti Afriki, kakor g. Kociančič iz Aleksandrije 8. uniga mesca piše, bi utegnili marsikaj našim bravcam prijetno biti, zlasti tistim, ki so bili ž njimi v kaki zavezi.

Nar pred g. misjonar popisuje, s kakošnimi čutili se je od svojih rodovincov in prijatlov ločil in kako se do Tersta peljal med ljudmi, v katerih se je precej babilonska zmotnjava jezikov razodevala, ker štiroje oseb je sedem jezikov govorilo, katerih nobeniga on ni prav razumel, ter je mogel svoje gluhomuške vednosti v pomoč vzeti, ktere se je k sreči ob svojim času učil. Ko v Terstu iz voza stopi, ga dva gospoda poprašata, če ni on kdo zmed tistih gospodov, ki so se v Afriko namenili? Ko je odgovoril, de, mu povesta, de tudi ona čakata g. namestnika Dr. Knoblerja ter mislita ž njim se v Afriko podati; in precej je bilo prijateljstvo sklenjeno med tremi tovarši, ki se poprej nikoli niso vidili. V tem priderdra tudi kočija z g. namestnikom, in kmal po tem tudi una z g. Dovjakom; in tako so bili vsi skupaj. G. Milharčič je namreč še le drugi dan persel v Terst, in prvo pot g. namestnik ni nikogar zmed duhovnov seboj vzel, razun treh znanih Krajncov. Potlej sta za njim šla še gg. Trabant in Možgan; tedaj je vsih skupaj pet Slovenskih duhovnov seboj vzel, in pa tri neduhovne iz družih krajev. Neduhovni so: g. Daninger, mlad in čverst človek, učenik v Brunu pri Dunaju; potlej g. Hruška rojen Čeh, bivši cesarsk vertnar, in pa g. Hudaj rojen iz Alepa v mali Azii, ki je že 10 let v Evropi služil za popravnika (korektorja) pri natisovanju bukev jutrovskega jezika, zdaj pa se je z gosp. namestnikom za 5 let pogodil, za domača ali tolmača (ki jim bo tuje jezike domačil) in pa učenika v jutrovih jezikih. Leta tri nove misjonarje že precej po poti arabsko uči. V Terstu so se v mornarsko obleko preoblekli in 27. uniga mesca iz Tersta odrinili ter se na parniku „Italia“ podali pod mornarnikam Verona-m naravnost proti Aleksandriji. „Ladija — piše g. K. dalje, je bila zal nov Lloydov parnik z dvema drevesama, s posebno lepim in močnim hlapilam (parno mašino), na kateri so bili slovanski vodji in slovanski mornarji, torej meni dvakrat ljuba in draga. Nehote mi v misel pride pesem našiga domorodniga pesnika; „Slovenec na morji že močen je bil, —

k' se Rimec je ladije tesat' učil“ i. t. d. Pri ljudnost in postrežljivost od perviga mornarnika do poslednjega mornarskiga strežeta mi je sosebno veselje delala, ter me prepričala, de pravi mornar vselej pravi človek ostane. Govorili so dalmatinsko (ilirsko) in laško; vodji tudi francosko in anglesko. Na ladii vlada nar veči red in pokorsina; z zvoncam se k vsaki reči znamnje da, zvonce ure pravi, in vsako ločino skupej k jedi kliče. Misjonska družba, razun g. namestnika, smo bili v 2. ločini, v le ti velja voznja z živežem vred do Aleksandrije 140 gold. za osebb. To je za res odveč, za to je pa tudi postrežba, de je kej. Pa kaj pomaga vsa postrežba, ker morje svojo večnost vganja (morska bolezn) in slehern svojiga kotička iše, in se ne zmeni za postrežbo! Vsak dan zjutraj se vsa ladija umije, in vender je zvečer vsa umazana.“

„28. vel. serp. ob 8. zjutraj sim pervikrat vidil otok na morji in sim se spomnil lepiga otoka Blejskiga jezera. — 29. smo zagledali kamnitni breg greške dežele; zgodovina tega vojaškiga ljudstva se mi je pred očmi nehoté razgernila, in spomnil sim se, kako minljivo je vse človeško djanje in prizadevanje! Ko zamišljen pred seboj gledam, me neprevidama zbudi veseli klic: „Korfú!“ Ob 10ih po spušenihih sidrih nam vodja naznani, de imamo 2 uri časa se v mestu muditi, de se s premogam založé in pisma zmenjajo. Ta otok je anglesko posestvo. Hiše v primeri z našimi niso kar nič lepe; ravno tako tudi velika katoliška cerkev ne, vsa je revna, umazana in temotna in nima klopi. Ko smo vanjo stopili, je bila ravno sv. masa, pa le malo ljudi je čunelo na zemlji. Skorej bi ne bil verjel, de smo v katoliški in pa še v stolni cerkvi. Pa dobro de toliko, zakaj mesto je anglesko. — Mogli smo do 6ih zvečer čakati; po tem pa so mornarji, mačke dvigajo, posebno pesem zapeli; viditi je bilo, de Boga ž njo srečniga mornarenja čez obširno srednje morje prosijo. Viža je bila sicer priprosta in neobdelana, ali čakanje prihodnjih dogodb je v nas nepopisljivo čutilo obudilo. — 30. ob 8ih zjutrej smo jadrili lepimu otoku Zante nasprot; ob dveh smo šli mem Navarina, in ob štirih mem otoka Sapienca. — 31. vel. serp. zjutraj smo jadrili memo otoka Kandia. — 1. kimovca smo pribrodarili do pol ure od Aleksandrije, in smo jutra pričakovali. Do 12. je bilo morje popolnoma mirno, na enkrat pa siln veter perbuči in žuga naš parnik v globočino pokopati. Parostroga začne pihati in delati, in kmalo smo bili 20 morskih milj nazaj v morji, de smo odšli nevarnim robovom pred Aleksandrijo, na katerih bi se barka razsula, ako bi na nje zadela. To je bila noč, de si ne vošim enake. Proti jutru je vihar potihnil, in smo naprej jadrili proti zavetju. Ko so bandero izpeli, pride iz Aleksandrije pomorec (Lotse) nasproti in je kazal, kodi naj parnik jadri, de ne bo ob robove terčil, zakaj morje pri Aleksandrijskim zavetniku je polno tako nevarnih robov, de tudi nar bolj vaje mornarnik brez Aleksandrijskiga pomorca ne more

varno barke skoz peljati. 2. kimovca so tedaj dosegli Aleksandrio, in berž ko so barke spustili, je c. k. vesoljni poslanec, (general-konsul) barko obiskal. — Vsi so persli srečno v Aleksandrijo, desiravno so, razun g. namestnika in 3 neduhovnov, imeli vsi več ali manj morsko bolezn. Verh te bolezn so tudi morski komarji velika nadloga, kateri so naše popotnike opikali, de so bili, kakor de bi bili polni koz. Aleksandrijci, tem nadležnim komarjem se umakniti, spe na posteljah, ki so po vsih straneh od zagrinjal preprežene.

Med drugim piše še g. K., de je posebna želja prečast g. provikarja, na bi dobili z Dunaja podob Marijne bratovšine v Ljubljano, pa brez nemskega natisa, na kteriga mesto naj bi se slovenska razlaga te bratovšine natisnila. Ta list, iz kteriga smo zavoljo njegove obširnosti le nektare bolj imenitne reči naznanili, je iz Aleksandrije od 8. kimovca. Njemu nasleduje list g. Dovjaka misjonarja iz Kaire od 17. kimovca kakor daljni popis potovanja naših misjonarjev.

(Danica.)

List gosp. misjonarja Dovjaka iz Kaire.

Predragi prijatel!

Pišem ti perve verstice iz ptujine, tebi in drugim našim dobrotnikom in prijatlam naznanilo našiga popotovanja dati. Ker je pa že g. Kociančič obširin popis poslal, kateri je mende tudi tebi znan, hom tebi in svojim prijatlam le kratek obris popotovanja napravil, (Nasledva kratek popis do Aleksandrije, kar je že iz g. Kociančičeviga pisma znano, in reče dalje:) Poslednjič se zaznava šesti dan našiga popotovanja, 2. kimovca, ki nas je prepeljal v Aleksandrijski pristan, po tem ko smo bili poslednjo noč precej hud vihar prastali. — Celo mesto (Aleksandrija) dobiva vodo po vodotočih iz Niloviga vodotoča, ktera se potlej po boljših hišah v persternih verčih sčisuje. 7. kimovca zvečer je bila frančiškanska cerkev zavoljo naslednjiga praznika Matere božje odzunaj razsvitljena. Ta cerkev je posebno zala, ima 9 altarjev in je ob enim stolna cerkev tukaj stanuvajočiga škofa iz reda sv. Frančiška. Tudi Lacariani imajo tukaj eno cerkev in usmiljene sestre eno napravo. Milo se mi je storilo, ko sim ogledoval stanovanja zunaj mesta, in sim se nadjal bolj na deželi boljši najti, vender sim se bil v tem, kolikor dosihmal, zlo zmotil, in večkrat sim mislil: vi ubogi Krajnci, ktere je Previdnost bolj na pičlo oskerbela, pridite tu doli, pogledjte, preudarite, primerite, in se bote potolaženi vernili domu v svojo hišo. — V Aleksandrii smo deset dni ostali, se s potrebnimi rečmi oskerbeti. Naš delavni in previdni gospod namestnik se z vsem previdijo, česar k tako daljnemu popotovanju potrebujemo. Vse moramo seboj vzeti, ako hočemo jesti, piti in se oblačiti. In misli si, ljubi perjatelj! koliko odpravljanje vsiga tega stane. Večkrat sim slišal, kdor hoče popotovati, mora denar imeti, zdaj pa sim tega sceloma prepričan, in le samo

z vašo djansko pomočjo se nam zamore vsrečiti, misjon začeti in srečno izpeljati. Upanje imamo, da bo previdnost Božja verne in pobožne serce Slovincov vedno goreče v podporo našega misjona ohranila, in tako misjonarjem mogoče storila, vseoblačivno vero med divjaki razširjati. To je edina želja, od ktere smo vsi presunjeni, in zavoljo ktere smo svojo domovino in vse zapustili: radi bi v časno in večno srečo človeštva po svoji slabi moči kaj pripomogli. —

12. kimovca okoli 9. zjutraj smo zapustili Aleksandrijo, se na posebni barki proti Kairi peljati; zavoljo nekakih zadržkov smo pa še le ob dveh popoldne odplavili. Pred nami je šla druga ladija, ki našo robo vozi, ker nismo mogli vsiga na našo ladijo spraviti. 12 ur brodarišči smo dospeli do Nila; ker se pa vodotočni izliv zapera, smo mogli obstati, in smo zamogli še le ob 8. zjutraj t. je 13. kimovca v Nil zavoziti. Nil je zdaj zelo kaen in je z bregovoma vstric visok. 14. kim. ob desetih smo zagledali tri visoke pilce ali piramide blizu Kaire, in zvečer ob šestih smo dosegli verhunec Delte, ali raztočje Nila v dve strugi. Ondi smo obstali in na ladij prenočili. 15. kim. okoli osmih nam je sapa postregla, in smo se peljali pri mostu po enim raztočju Nila. Mostova je Mehmed Ali jel velikansko zidati, pa do zdaj še nista prav dodelana. Ravno ta dan, namreč 15. smo peršli o poldne v Kairo, imevši skorej skoz in skoz dober veter. Vožnja po Nilu za me ni bila kaj posebno mikavna, ker bregovi so zelo enoteri, dokler oko seže, vseskozi ravnina, obdelana in neobdelana, obseljena in neobseljena. Učili smo se arabskega jezika, in tako mi je bila pot od Aleksandrije do Kaire prav kratkočasna in prijetna. V Kairi smo prvo noč v ladii ostali, in še le drugi dan smo zamogli v neki stranski hiši stanovanje dobiti, kjer se zdaj znajdemo.

Danes, 17. t. m. sta una dva mašnika g. Trabant in g. Možgan za nami peršla; srečno sta popotovala in srečno peršla. Naša družba je tedaj zdaj: Gosp. namestnik, pet duhovnov in trije neduhovni, skupej devet oseb; vsi zdravi in veseli.

Ladije za daljno popotovanje se bodo še le tukaj v Kairi kupile: g. namestnik so že nekatere ogledali, pa so jim bile predrage, boje se, da bi ne mogli z denaram izhajati. Kako dolgo de bomo tukej še ostali, ti ne morem povedati, po vsaki ceni dotle, de bodo vse reči vravnane, in po tem bomo pod božjo obrambo in vodstvom našega g. namestnika daljno pot v Kartum nastopili. Naš gospod namestnik so tako znani, de mi ni treba k njih hvali nič perdevati, samo toliko te zamorem zagotoviti, de jih mora človek toliko bolj spoštovati, kolikor delj časa je bliz njih, in kolikor delj ima srečo, njih obnašanje viditi in njih govorjenje slišati. — — — Pervo pismo, ki mi iz Evrope pride, zamorem še le v Kartumu prejeti, ako mi Bog sreča da, zdravo tje priti. (Nasledvajo pozdravi in priporočila.) — — — Perporočim vas (vse prijatelje) v serce Jezusa in Marije. Nikar ne pozabite, se vsak dan ubozih neznabožcev spomniti, in njih spreobrnjenja od preusmiljenih Serc prositi.

V Kajri 17. kim. 1851.

Pristavek. Ravno pridejo g. namestnik od pogovora z namestnim kraljem in enim ministram; — peršli so veseli — pomoč jim je obljubljena, — dobro znamenje tega je, de je pristanski vodja (kapitan) povelje prejel, nam dveh ladij poiskati. Namestni kralj bo v zgornji Egipt in Sudan ukaz poslal, našemu tovarštvu potrebno obrambo dati; — veliki poslanec (generalkonsul) v Aleksandriji je g. Knobleherja namestniku kralju skazal.

(Danica.)

Austrijsko cesarstvo.

Terst. Prebivavcev je bilo v Terstu v letu 1850 — 82,596 (416 več kakor v letu 1849); med njimi 40,344 moškega in 42,252 ženskega spola. V mestu je 63,901 prebivavcev in v okolici 18,695. Razun tega je 31,783 tujcev. — Živine je bilo v letu 1850: 1103 konj, 13 mul, 250 oslov, 3514 goved, 1492 ovac, 16 jagnjet, 28 koz in 1325 prešiču. Število poslednjih se je od leta 1849 za 643 pomnožilo.

Krajska.

Mnogo se govori o novih preuredbah vradnij. Pravijo, da bosta znanprej le dva ministra, minister notrajnih in minister zunajnih zadev, govori se, da bi znale nekatere deželne poglavarstva dvignjene biti in se večje napraviti, pripovedujejo celo, da bi se znala Krajsko, Koroško in Štajarsko pod enim deželnim poglavarstvom zjediniti, sliši se, da bo več okrajnozbornih sodnij jenjalo kakor tudi nekih okrajnih poglavarstev in poštних vodstev, da bodo poštni komisariji dvignjeni, da se bode pri vsih vradnijah število vradnikov pomanjšalo, mnogo vojakov spustilo itd. itd. Toda v ysem tem še celo nič gotovega ne vemo, in prodamo te reči le, kakor jih kupimo. Toliko pa je gotovo, da se bodo skoraj pri vsih vradnijah število vradnikov pomanjšalo, da bo potem manj državnih stroškov.

* Vuk Stefanović Karadžić naznani, da se v tiskarnici Mehitaristov z nova tiska njegov rečnik, pomnožen z 20,000 novih besedi, kterih v prvem izdanju ni bilo. Cela knjiga bo obsegla 55 velicij pol, čez 40 pol je že natisnjenih, in do konca t. l. bo celo delo doveršeno, ki velja po avstrijskih deželah 6 gold. v banknotih dandanašnji navadnih, v drugih krajih, kakor na Serbskem in v Černigori pa 5 gold. zavolj tega ker se od tod denar le v dvajseticah pošilja, na Ruskem pa 3 rublje v srebru. Razpošiljale se bodo knjige na stroške izdatelja; naročevati se je čas do konca t. l. in denar pošiljati: auf die Landstrasse Heumarkt Nr. 517. Wien. Imena naročnikov se bodo natisnuli. Priporočimo živo to knjigo vsim, ki se hočejo s serbskim jezikom soznaiti, ali se ga v živo prilastiti.

Koroško.

Tudi na Koroškem je začel gospod deželni poglavar male občine združevati.

Horvaška.

„Südsl. Zeitung“ izhaja od 1. oktobra le dvakrat na teden in sicer v večem obsežku kakor popred.

* „Narodne novine“ so bile zavolj nečega dopisa iz Bosne v celej Bosni prepovedane.

Avstrijska.

40. del občnega državnega zakonika in vladnega lista prinese sledeče:

Razpis ministra za bogočastje in uk 16. septembra 1851, s kterim se bolj natanjko odloči, kako gre občne zaukaze 1. oktobra 1850 čez fakultne uke obračati na učence bogoslovja.

V občnih zaukazih, ki so bili 1. oktobra 1850 (drž. zak. št. 370) razglašeni za fakultne uke na vseučiliših na Dunaju, v Pragi, Krakovu, Lvovu, Holomcu, Gradcu in Innspruku, je bilo v §. 73 natanjčnim odločbam prihranjeno, ustanoviti, koliko se imajo ti zaukazi na učence bogoslovja obračati. Ker se te odločbe zdaj izdajo, je treba razne razmere bogoslovskih učencov razločiti.

A.

Glede škofijskih učencov v semeniših, in taistih zvanajnih kandidatov duhovnega stanu, ki so v kako škofijo sprejeti in se za enake

unim čislati imajo, tudi glede klerikov duhovnih skupšin, kteri se na kaki bogoslovski fakulteti uče, se ima po omenjenem učnem redu 1. oktobra 1850 le s sledečimi preuredbami ravnati:

I. Od vpisovanja v matico.

(§§. 1—20. u. r.)

§. 1. Redne poslušavce bogoslovja je treba v matico vpisati, če imajo za to potrebnih lastnosti. Sosebno se sem šteje, da morajo spričevala godnosti pokazati, če je bilo v taisti kronovini, v kteri se svoje pripravljavne uke opravili, tikrat, ko so jih končali, izpraševanje godnosti že vpeljavno.

§. 2. Taisti učenci, kterim so vsled ministerskega razpisa 26. maja t. l. št. 5123 ordinariati dovolili, da se izjemno prevzamejo samo glede na semestralne spričevala čez osmi gimnazialni razred, in opustivši jim izpraševanje godnosti, se smejo sicer brez zapreke pripustiti do ukov na bogoslovski fakulteti; toda v matico jih vpisati ne gre, timuč ž njimi se ima ravnati, kakor z nerednimi poslušavci, in ne morejo torej ne k drugi fakulteti prestopiti, ne ojsrih izpraševanj opravljati.

§. 3. Učenec se mora za vpisanje v matico sam oglasiti. Osočni list (nacionale) ki se ima dekanu in duplo podati, in v kterem ima naznamvano biti, ali je ti, ki ga je sprejeti, seminarist, ali eksternist ali učenec iz kakega reda, mora pa predviden biti z znamenjem: Vidi predstojnika škofije ali reda, ali taistega, kteremu je ti izročil vodstvo svojih alumnov ali redovnih klerikov.

§. 4. Taisti bogoslovci, kteri so po ministerskem ukazu 12. julija 1850 (drž. zakon. št. 310) plačanja poslušnine oprosteni, se ne morejo prisiliti takse 2 gold. za vpis v matico odrajtati, taisti imajo samo za štampel 15 kr. dati.

II. Od zapisovanja v kolegije.

(§§. 21—32 u. r.)

§. 5. Tudi škofijski in redovni bogoslovci morajo vsak svojo napovedno knjižico ali oziroma napovedno polo imeti. V teh pa mora biti predelek za vpisovanje razreda napredovanja.

Ako bi takih za bogoslovce narejenih napovednih knjižic in pol manjkalo, se smejo tudi v obče vpeljane rabiti, in, ako se to zgodi, se imajo razredi napredovanja v predelku za „pombo“ vpisovati.

§. 6. V začetku vsacega pol-letja imajo gori zaznamvani učenci bogoslovja, ki so večji del poslušnine oprosteni, pri dekanu, ne pak pri kvestorju naznaniti, ktere kolegije hočejo poslušati. Dekan to naznanilo vidira v taistem predelku napovedne knjižice ali pole, ki je sicer za kvestorja odločen, in opomni učence, da naj k vsim posameznim docentom gredo.

§. 7. Dekan spiše in kvestorju podu zaznammek vsih rednih in nerednih poslušavcov svoje fakulte, kteri so davšini podverženi.

§. 8. Vse taiste, ki v tem zaznamku zapopadeni niso, ima kvestor za celo oprostjene čislati, in naj jim, nanašaje se na omenjeni dopis dekana (§. 7) v napovednih knjižicah in polah poterdi, da so oprosteni.

§. 9. Tudi osobne liste za spisovanje glavnega kataloga dekan nabera in jih kvestorju odda.

§. 10. Za spisovanje ročnih katologov za rabo profesorjev se ima skrbeti kakor doslej.

III. Od izrednih poslušavcov.

(§. 33—37.)

§. 11. Taisti alumni in kleriki redov, kteri so bili brez spričeval godnosti v bogoslovske uke sprejeti, in s kterimi je kot z nerednimi poslušavci na vsenčilišu ravnati, si morajo predpisano napovedno polo omisliti. Zastran

napisnja in rabljenja le-te sploh ravno taisti zaukazi veljajo, ki so gori glede bogoslovcev predpisani. Odločbe prejšnjih §§. 7—10 imajo moč tudi za bogoslovce te verste.

IV. Kako gre učence v razvidnosti imeti. (38—43.)

§. 12. Za taiste bogoslovce, od katerih se je v prejšnjem paragrafu govorilo, je treba posebni katalog spisati, in sicer tako, da oni ne pridejo v občni katalog izrednih poslušavcev, timuč da ima katalog bogoslovcev dva razdela (za redne in izredne.)

V. Od ukov. (§. 44—51 u. r.)

§. 13. Kandidati duhovnega stanu so dolžni skozi 4 leta, t. j. 8 pol-letij (semestrov) taiste bogoslovke poduke poslušati, kateri so zaznamvani v odločbah, od škofov vstanovljenih, in z najvišjim sklepom 23. aprila 1850 (derž. zak. št. 157) poterjenih. Na voljo jim je dano, zraven tudi drugih podukov na bogoslovski ali kakih drugi fakulteti poslušati; vendar si morajo za to privoljenje taistega zadobiti, kateremu je njihov škof (vladika) ali predstojnik njihovega reda naročil, njih uke voditi; čez to morajo pri napovedanju kolegij (§. 6) Vidi tega vodja pokazati.

§. 14. Taisti, kateri so na kakem, po postavi uravnanem škofijskem ali samostanskem učilišu bogoslovke uke doveršili, se smejo na vseučilišu dopustiti k ojštrim izpraševanjem in zamorejo stopnjo bogoslovkega doktorja doseči potem, ko so bili v matico vpisani, toda le tiktat, če so bili v bogoslovke uke vsled spričevala godnosti sprejeti, kar morajo dostojno skazati.

§. 15. Bogoslovec sekularne ali regularne duhovšine je treba, ako žele, iz taistih učnih predmetov, ktere je zbor škofov po minister-skem razpisu 30. junija 1850 (derž. zak. št. 319) za občno vezavne spoznal, konc leta ali pol-letja izprašati, in uspeh tega izpraševanja se mora v napovedno knjižico ali polo zapisati.

§. 16. Glede družih kolegij, ktere so oni obiskovali, se ima ž-njimi ravnati po §. 51 učnega reda 1. oktobra 1850.

VI. Od obiskovanja kolegij. (§. 52—63.)

§. 17. Bogoslovski profesorji so dolžni na to paziti, da v početku zaznamvani učenci kolegije, v ktere so zapisani, po pravilu obiskujejo, in zastran zasledenega zanemarjenja govoriti s tistim, kteremu je vodstvo ukov teh bogoslovcev naročena. Tudi se ima dotičnemu duhovnemu predstojniku naznaniti, če bi se tak bogoslovec od vseučiliša odpravil.

§. 18. V napovedni knjižici ali poli je treba obiskovanje kolegij poterditi.

VII. Od šolskih praznikov. (§§. 64—66.)

§. 19. Odločbe zastran šolskih praznikov, ktere se berejo v učnem redu 1. oktobra 1850, veljajo tudi za učence bogoslovja. Namesto dozda za vsak teden zvnaj nedelje dopušenega šolskega praznika se sveta dva poldnevna šolska praznika vpeljati.

VIII. Od odhoda od vseučiliša. (§§. 67 in 68.)

§. 20. Bogoslovcev se imajo, ako žele, kadar od vseučiliša gredo, vseučilišne ali odhodne spričevala dati, naj so bili v matico vpisani, ali naj so pa v versti taistih učencov bili, od katerih se v §§. 2 in 11 govori. V teh spričevalih se imajo po letnih ali pol-tetnih izpraševanjih zadobljeni razredi zaznamovati.

§. 21. Glede vpisnine 1 gld. velja pri spiso-

vanju vseučilišnih spričeval za bogoslovce ravno tisti odpustek, kakor zastran takse za vpis v matico (§. 4.)

B.

Do zdaj so se tudi na vseučiliših samo taisti bogoslovja učili, kateri so se s tem za nastop duhovnega stanu pripravljali. Kakor je pa dopušeno, tako je tudi zlo želeti, da bi poduke na bogoslovski fakulteti tudi drugi učenci obiskovali, bodi si taki, kateri žele v bogoslovskih znanostih izurjeni biti, dasiravno se niso za duhovni stan namenili, ali taki, ki so že duhovni, toda se trudijo zadobiti večjo bogoslovsko omiko od une, ktera je za vsakega mašnika neobhodno potrebna spoznana. Za take učence bogoslovja popolnoma velja učni red 1. oktobra 1850, naj bodo v bogoslovsko ali v kako drugo fakulteto prišteti.

* Cesar bi znal v Lvov 15. t. m. priti, ondi 3 dni ostati in se potem v Bukovino padati.

* Profesor slavenske starodavnosti na dunajskem vseučilišču, dr. Kollar, naznani, da je njegovega dela „Slavenska stara Italia“ že čez polovico natisnjenega in da ga bo naročnikom poslal, ko bo celo zgotovljeno.

Česka.

V Pragu so tri javne bravne knjižnice, 1) Vseučilišna knjižnica, ki ima 3,300 rokopisov in 109,529 zvezkov iz vsih razvej slovstva. 2) Knjižnica českega muzeuma, ki ima 1200 rokopisov, 8000 českih, 7000 drugih zgodovinskih knjig in 15,000 zvezkov naravoslovkega zapopadka. 3) Knjižnica českega obertnijskega društva, ki ima 5000 knjig v 10,000 zvezkih. Osebujnih knjižnic je v Pragi 22. Med njimi kneza Kinskega z 40,000 zvezkov, kmetijskega društva z 4000 zvezkov in kabinet zdraviloslovstva z 3000 zvezkov so naj imenitnejše.

* Na Praškem vseučilišču se je več Poljcev in Jugoslavenov oglasilo, in bili so sprejeti, to je dokaz, da ni res, da je Jugoslavenom prepovedano praško vseučilišče obiskati, to pa je res, da se več dijakov jugoslavenskih ni oglasilo zavolj tega, ker se je po časopisih za gotovo pripovedovalo, da noben Jugosla ven ne sme praškega vseučilišča obiskati.

Ogerska.

V Gjuru na Ogerskem so ovohali ponarejavce banknotov, ki so njih mnogo ponaredili. Dobili so pri njih bankovcev za več tisuč goldinarjev.

Slovaška.

Slovaški cerkveni list, „Cyrill a Method“ se bo začel, kakor se sliši, mesca novembra spet izdajati.

Serbsko.

Milorad Medaković, bivši vrednik „Vojvodjanke“, ki ravno zdaj tudi naznani, da bo začel nov politiški list v Temišvaru izdajati, je dobil od ruskega cara za spisano dogodivščino Černegore brilantni perstan v dar.

* Milorad Medaković oznani, kakor smo že omenili, nov serbski politiški list, pod naslovom „Južna čela“ začeti z 1. oktobrom izdajati v Temišvaru.

Ti list bo zapopadel:

1. Uvodne sestavke.
2. Dopise iz raznih mest vojvodine in iz drugih kronovin cesarstva.
3. Domače in stranske dogodbe.
4. Narodnoekonomiške sestavke.
5. Prevode najvažnejših naredb za vojvodstvo serbsko in vsakbart obseg državne zakoniga in vladnega lista in po domače razjasnenje postav.
6. Feliton, v čistej beletristiki.

Izhajal bo ti list vsak teden dvakrat na ce-

lej poli in velja za celo leta 10 gold., za pol leta 5 gold., za četert leta 2 gold.

Poljsko.

V Krakovi je bilo v letu 1850 12,283 kristjanov moškega, in 14,003 ženskega spola, 6708 judov moškega, in 6717 ženskega spola, skupej 39,701. Krakavski okrog je imel v letu 1843 99131 kristjanov in 3666 judov, skupej 102,797 duš. Toraj je v vojvodstvu Krakavskem čez 142,000 duš. V letu 1837 jih je bilo le 125,330.

Lombardo-beneško kraljestvo.

Cesar je v lombardo-beneškem kraljestvu vsim politiškim obsojenim, ki niso bili čez eno leto v ječo obsojeni, in še kazni niso prestali, odpustil.

* Vojskovodja Radecky je dobil velki križ reda sv. Štefana.

Tuje dežele.

Černagora.

Černogorci so spet več vasi v Albanii napadli, so pastirja in dva keršanska prebivayca ubili, razun tega več čed saboj vzeli.

Nemška.

Odborniki društva, ki se je osnovalo v ti namen, ko bi vstaja vstala, ljudstvo naglo oborožiti, so se zaperli.

* Zvezni zbor je dovolil, da smejo vshodne dežele Pruskega iz nemške zveze stopiti.

* Hanoveranski kralj je hudo zbolel.

* Volitna knežija Hessen in vojvodstvo Nassau sta nemško-austrijanski poštni zvezi pristopila.

Laška.

Rimska vlada je sklenula, da se ima iz Rima v Jankin železnico napraviti. To je gotovo sila važna železnica, ker na tako vižo pride sredno morje z jadranskim v ožjo zvezo.

* V Neapel je, tako se pripoveduje, prišel berzotek z oznanili, da naj se natanjko preišče, kako škodo da so angleški državljani med vstajo na Neapolitanskem in Sicilijskem terpeli, da se bo potem zamoglo od neapolitanske vlade odškodovanje tirjati. Da pa neapolitanska vlada od odškodovanja nič noče vediti, je znano.

* V Rimu so spet lesen top našli. Sum so vergli na visoke osebe, ki so z Mazzinim v zvezi. Dve so že zaperli.

Španska.

Po dogovoru z rimskim sedežem se je cerkveno posestvo, kar ga še ni razprodaniga, duhovstvu povernilo, in z letam 1852 prevzame vsak škof v svoje roke vladbo cerkvenih posestnij, ktere so v njegovi škofii. — Na vsem španiolskim z otoki naselstva v Afriki vred je 8 nadškofij in 54 škofij.

Turška.

V Carigradu začne 15. t. m. izhajati časopis pod naslovom: „Carigradski viestnik“. Pečal se bo z politiko in lepoznanstvom.

Ljubljanski novičar.

* V poslednjim zboru mestne Ljublj. županije so se, ker je že eno leto perve volitve preteklo, volili iz odbornikov vnovič za posamesne oddelke mestnih opravil posebni svetovavci; tudi namestnika županoviga so volili, pri kateri volitvi je bil med 23 z 18 glasovi zopet g. Ambrož izvoljen za to, ker so njemu mestne zadeve nar bolj znane, v kterih morata župan in njegov namestnik dobro znajdena biti, da zamoreta povsod odgovor dajati.

(Novice.)

Kdor želi v vradni ali pa v ostanitni listu karkoli si bode naznaniti, plača za vsako verstico z navadnimi čerkami za enkrat 3 kr., za dvakrat 4 kr. in za trikrat 5 kr. in za vsakokrat je še 10 kr. za kolek po

Vradni list št. 68.

novi postavi za plačati; kdor sam ne utegne v slovenskim jeziku sestaviti, zna nam tudi sestavek v nemškem jeziku poslati, proti tem, de od vsakih treh tiskanih versat en krajcar za pre-stavljenje odraja.

k 82. listu Ljubljanskiga časnika, vtorik 14. Kozoperska 1851.

Št. 8119.

Oznailo.

(182.) c 2

23. oktobra 1851 med 10. in 12. uro bo v vradni pisarnici ljubljanskega okrajnega poglavarstva javna dražba v zagotovljenje za derva od mesca augusta 1852 do konca mesca julija 1853 za c. k. vojaško oskerbniško pisarnico v Ljubljani.

Potreba je 700 spodnjo-avstrijskih sež-njev terde derve, ki se bo v mesečnih obrokih, namreč od mesca marca 1852 do oktobra 1852 v tukajšino c. k. vojaško glavno upravno vozila.

Kdor ima voljo, se v to reč spustiti, se po-vabi k omenjeni dražbi na odločeni dan, in pristavi se samo to še, da bo tisti, ki bo za naj bolji kup obljubil derva preskerbeti, mor-al šestpercentno zagotovilo dražbeni komisii izročiti.

C. k. okrajno poglavarstvo.

Ljubljana 4. oktobra 1851.

Glančnig s. r.

Št. 2955.

Konkurz.

(188.) c 1

C. k. okrajno poglavarstvo s tem naznani:

Da so pri tem okrajnem poglavarstvu tri stopnje za okrajne služabnike z letno plačo po raznosti stopnje z 220, 206 in 182 gold. spraznjene. Kraj stanovanje se bo še le odločil.

Kdor se za to stopnjo oglasi, se ima spričativ prošnji v dozajni službi, zadržanju, znano-sti nemškega in slovenskega jezika, kakor o pisanju obeh ali saj nemškega jezika, in po-slednjič terdni telesni postavi do 25. oktobra 1851 pri tej vradni.

C. k. okrajno poglavarstvo v Postojni 7. ok-tobra 1851.

Mac Neven.

Št. 7990.

Oznailo.

(183.) c 2

Pri tem okrajnem poglavarstvu se bo v pozneje zaznamovanih dneh priprezna vožnja v najem dala za sledeče vojaške postaje, in sicer:

15. oktobra t. l. bo od 10 — 12 dopol-dne dražba v zagotovljenje priprezne vožnje v postaji Postojnski po postajah Lagatec, Ipavi, Senožečih, Zagorju in Cirknici, popol-dne pa od treh do šestih za postajo Planino na vse kraje. 16. oktobra dopoldne za postajo Cirkniško in Novevasi, popoldne za postajo Lagatec in sicer vsakbart na vse kraje, in pri postaji Logatec tudi za priprego skoz Hruško. 17. oktobra dopoldne bo za postajo Razdeto in Senožeče pri tem okrajnem po-glavarstvu in 16. oktobra za postajo Zagorje pri razpostavljeni vradni v Ternovem za čas od 1. novembra 1851 do poslednjega aprila 1852; pristavi se pa, da se tudi pismene ponudbe sprejemajo, ki morajo vendar do 10 dopoldne ali 3 popoldne, t. j. vsakbart pred začetkom dražbe odločenega dne zapečatene in z predpisanim vadiumom vložene biti, ker se sicer ne bode nanje gledalo.

Kdor ima voljo kaj prevzeti, se k draž-bami povabi.

C. k. okrajno poglavarstvo

V Postojni 28. septembra 1851.

Mac Neven s. r.

Št. 8162.

Razpis konkurza.

(184.) c 2

V mestu Kamniku je mesto mesarja prazno. —

Kdor se hoče za to mesto oglasiti, ima skazati dobro zadržanje, dovoljno vednost v mesarstvu in dovoljno premoženje za to opravilo in svojo prošnjo naj dalj do konca t. m. pri tem c. k. okrajnem poglavarstvu vložiti.

Kamnik 2. oktobra 1851.

C. k. okrajni poglavar

Pavič s. r.

Št. 8831.

Oznailo.

(180.) c 2

Ker je izvoljeni izvolitvi zastopnika namest-nika dolžnih v nekdanjem novomeskem okrožju se odrekel, bo 10. novembra t. l. nova volitev pri c. k. okrajnem poglavarstvu v Novem me-stu pod vodstvom tamošnjega gospoda okraj-nega poglavarja.

Kar se s tem sploh naznani.

Ljubljana 27. septembra 1851.

Št. 1222.

I z p i s

(187.) c 1

iz zapisnika seje 27. septembra.

kupčijske in obertnijske zbornice za Kranjsko pod predsedništvom predsednika zbornice, gos-poda L. K. Lukmana, in c. k. koncipista deželnega poglavarstva gospoda A. Lašana, kakor cesarskega komisarja.

Pričujoči gospodje: Samasa, namestnik predsednika, Baumgartner, Bernbacher, Blaznik, Czerny, Hohn, Hudovernik, Mühleisen

Zaupniki: gospoda doktor Bleiweis, c. k. profesor, poslanec krajske kmetijske družbe in F. Mahr, predstojnik tukajšnjega kupčijskega učilišča.

1. Gospod Mahr prednasa: več predmetov glede kupčijskega učilišča o nedeljih in praz-nikih, o katerih so se sledeči sklepi storili: a) Kupčijska vednost se zamore o potrebnih raz-delkih z učitelji naprave deliti, se ve da z dovolnostjo predstojnika; b) Spraševanje do-zornosti naj bo enkrat na leto, pri posebnih okoljsinah se zamore to zgoditi tudi med le-tom na predlog kupčijske in obertnijske zbor-nice; c) spričebe se dajejo le v tistih predme-tih, ktere je učenec popolnoma obiskoval, d) pripravniki morajo, dokler niso dozorni, šolo obiskovati; le takrat, ako ima učenec že do-voljno znanost se zamore izjemno od tega odstopiti. Sicer pa je gospodarju v takih pri-merlejih prosto, učenca tudi v dveh letih za dozornega izreči; e) Za naj pridniši učence se darila razpišejo, v ti namen se odloči na leto 20 gold. iz kupčijske denarnice. Darila zamorejo le tisti dobiti, ki store spraševanje dozornosti, in v tem tečaju se niso darila do-bili; f) spričebe za dozornost se bodo prenašale in v novo v natis dale; g) gospod predstojnik naj včasih zbornici naznani, kako da se nje-govi učenci uče, in posamezni gospodje udi zbornice bodo včasih šolo med učenjem obiskali; o oznanilu, da bodo učenci razun dozajnega brezplačnega poduka v laškem jeziku še drugi dve uri v njem zastoj poduk dobivali, se na predlog gospoda Heimana gosp. Mahru za-hvala za to izreče.

2. Tajnik zbornice prebere zapisnik seje 11. julija t. l., ki se nepremenjen sprejme.

3. Gospod dr. Bleiweis stori v imenu središnega odbora kmetijske družbe sledeče tri predloge; a) da bi v prihodnje (od leta 1852) vsak somenj v Ljubljani se s pondel-kom začel, in če je podeljik praznik, s tor-kom; b) da naj somnji, ki dva tedna terpe, nehajo, in da naj vsi somnji se v pondeljik začnejo in v saboto končajo; c) da naj se so-menj mesca junija popolnoma vstavi. Ko je gospod govornik po daljšem govorjenju svoje predloge razložil in vzroke napeljal, se prvi in drugi predlog brez razgovora sprejme in le to se pristavi, da se v pondeljik predsomenj začne in drugi dan prvi somenj — ako pa praznik nastopi, velja zgornji predlog. Ti sklep, kterege je zbornica storila, se bo mestnemu svetovavstvu predložil, ki se bo povabil, temu pristopiti in nagovoril, potrebno v ti namen vpeljati. Kar zadene somenj mesca junija, se je pa sklenulo, da ima tudi se zanaprej ostati.

4. Dopis visociga c. k. deželnega pogla-varstva z predloga načerta postave mark. O tem se mnogo pomenkovajo in poslednjič se sklene, da naj ti načert posame no svetovavci boriče pretrešejo in potem mnenje tajniku izroče v daljno vravno opravilo.

5. Dopis visociga c. k. deželnega pogla-varstva z naznanilom cene soli za kemiško-tehniške namene. — Se sprejme v vednost.

6. Tajnik prebere izkaz od poslednje seje izgotovljenih vradnih opravil. Se sprejme v vednost.

7. Dopis visociga c. k. deželnega pogla-varstva zadevajoč naročilo poznejega dokaza prerajanje prihodnjih stroškov zbornice. Se v vednost sprejme.

8. Dopis c. k. deželnega poglavarstva, za-devajoč naznanilo, da se je od zbornice pred-loženo mnenje prihodnjih stroškov zbornice, kakor tudi 10 percentni nadavek na pridobitni davek za leto 1851 od visociga c. k. mini-sterstva poterdil. Zraven tega se mnenje glede obsežka volitve od zbornice tirja. Gospod na-mestnik predsednika Samasa prebere zadeva-joči dopis in stori predlog visoko c. k. deželno poglavarstvo prositi, da bi visoko c. k. mini-sterstvo kupčije za leto 1851 zadevajočih stroškov, ki so se že potrosili in se še bodo iz denarnice kupčijstva dovolilo, da bi se v 4 dohah s stanovitnimi potrebami pobrali in zbor-nici izročili. — Ti predlog se poterdi.

Glede omenjenja volitev se bodo prihodnje leta po smislu §. 16 najvišjega patenta od 26. marca 1850 držali; kar zadene temeljne vravnave pa, po katerih se imajo doneski za obstoj zbornice odmeriti, se bo o tej reči zbor-nica v Gradcu in Celjovcu poprašala.

9. Dopis c. k. deželnega sodništva v Ljubljani, zadevajoč izkaz denarnice. Se za zdaj še za nedovoljno spozna.

Gospod Baumgartner in gospod Heimann storita več posebnih predlogov, o katerih se je sklenulo, da naj želje in mnenje predložita v posvetovanje.

Kupčijska in obertnijska zbornica za Kranjsko.

Ljubljana 27. septembra 1851.

L. K. Lukmann

predsednik.

Dr. V. Khm.

tajnik.

Št. 9577.

Proglas.

(179.) c 3

Podpisano c. k. okrajno sodništvo s tem na-znani, da je c. k. deželna sodnija v Ljubljani za prav spoznala, Matevža Kramarja iz Gub-nišča za bebca naznaniti, zavolj česar mu je tukajšnja sodnija Martina Ogorelica iz Ško-felca za varha dala.

C. k. sodništvo ljubljanske okolice.

Ljubljana 27. septembra 1851.

Heinricher s. r.

Št. 2974.

Oznailo.

(186.) c 1

Visoko c. k. vodstvo za občenje, II. oddelk je z visocim razpisom od 24. septembra t. l. št. 10687 sklenulo med Ljubljano in Mestre na poti skoz Podvelb, Romans in Codroipo vsakdajno ježno pošto s 15. t. m. vstanoviti.

Ta ježna pošta bo iz Ljubljane po prihodu vozovlaka za ljudi iz Dunaja, zjutraj o pol šestih odrinula in vedno drugi dan potem ob 8 zjutraj v Mestre dospela. Iz Mestre odrine vsak dan po prihodu L. vozovlaka iz Verone o pol dvanajstih dopoldne, in bo v Ljubljano vsakbart drugi dan tri četert na štiri popoldne dospela. Po tej pisemski poštni zvezi se ne ponudi samo za Dunaj, kakor središče, ampak posebno tudi za Budapešt, Berno, Prago, Draž-dane in Berolin druga vsakdanja priložnost, dopisave brez zastanka razpošiljevati v naj daljše kraje Italije, in zrase ravno ti dobiček v nasprotni poti; sicer se zamorejo dopisave na tako vižo iz Poljskega in Ruskega, potem iz Galicije, Pešta, Požuna za Italije name-njene, ravno tako, kakor dopisave iz Italije za poprej imnovane dežele in tudi Sedmo-graskega in Valaškega za celih 24 ur popred razpošiljati.

Ravno tako tudi tiste dopisave, ki se tukej po peti uri zvečer na pošto dajo, 12 ur po-pred na odločeno mesto dospe.

Kar se s tem sploh naznani.

C. k. poštno vodstvo.

Ljubljana 6. oktobra 1851.

Hoffmann s. r.